

COPYRIGHT: UN IMPEDIMENT SAU UN PROMOTOR AL ACCESULUI LA INFORMAȚIE REALIZAT PRIN INTERMEDIUL BIBLIOTECILOR?

Natalia CHERADI, Elena RAILEAN, Elena PINTILEI

În zilele de 13 - 14 noiembrie, în incinta Academiei de Studii Economice din Republica Moldova, a avut loc o manifestare de o importanță majoră atât pentru autori, editori, bibliotecari, cât și pentru savanți și cercetători din diferite

rect Moldova au fost „ctitorii„ acestei întruniri la care au participat 62 de persoane din 11 țări. Conferința și-a propus ca finalitate optimizarea legislației Republicii Moldova privind dreptul de autor și drepturile conexe prin valorificarea experienței țărilor dezvoltate și ajustarea acestora la cerințele internaționale.

Conferința și-a ținut ședințele în sălile Bibliotecii Științifice ASEM, directoarea căreia, doamna dr. **Silvia Ghinculov**, este și *președintele Consorțiului eIFL Direct Moldova*. În cuvântul de salut, adresat participanților la conferință, domnia sa a menționat importanța problemelor ce țin de drepturile de autor și copyright în activitatea bibliotecilor moderne, mai ales, în noul context informațional determinat de Internet și constituirea bibliotecilor electronice.

Personalități de talie mondială, experți în domeniul copyright-ului din diferite țări, le-au vorbit, pe parcursul a două zile, participanților din Republica Moldova despre experiența în domeniu a țărilor dezvoltate: SUA - *Kenny Crews și Fred Von Lohmann*; Olanda - *Stuart Hamilton și Andrew Cranfield*; Danemarca - *Harald*

domenii – **Conferința Internațională “Copyright: Enabling Access or Creating Roadblocks for Libraries?”** (*Copyright: un impediment sau un promotor al accesului la informație realizat prin intermediul bibliotecilor?*).

Organizațiile Internaționale IFLA (Federația Internațională a Asociațiilor bibliotecare), EBLIDA (Biroul European pentru biblioteci și asociații pentru informare și documentare) și eIFL (Consortiul Informația Electronică pentru Biblioteci) cu participarea eIFL Di-

Von Hielmcrone, Italia - Tereza Hacket; Chile - Luis Villaroel; Ucraina - Alexei Stolyarenko; Republica Moldova - Olga Belei și Ion Țigănaș.

Proiectul legii despre dreptul de autor și drepturile conexe în Republica Moldova a fost prezentat de **Ion Țigănaș**, *director adjunct AGEPI*. Documentul a fost analizat de către experții străini, care au specificat că legislația noastră nu abordează drepturile utilizatorilor de informații. În opinia lor, problemele copyright-ului în legislația noastră trebuie reglementate pe calea excepțiilor sau limitărilor.

În afara problemelor ce țin de necesitatea perfecționării legislației în domeniul dreptului de autor și copyright-ului, au fost puse în discuție alte teme actuale privind utilizarea dreptului de autor în mediul electronic: **Harald von Hielmcrone**: „*Biblioteca Digitală: Probleme de Politici Legale*”, **Fred Von Lohmann** „*Imperiul de expansiune al Copyright-ului: DRM, Licențe, și privatizarea informației publice*”.

Participanții la conferință, specialiști din bibliotecile din țară, reprezentanți ai structurilor guvernamentale și non-guvernamentale au conștientizat încă o dată necesitatea colaborării în scopul creării unei legi optime și eficiente, care ar asigura un echilibru dintre interesele autorilor, editorilor și bibliotecilor.

Bibliotecile, instituții care asigură accesul utilizatorilor la informație, ar trebui să contribuie la rezolvarea problemelor legate de copyright în Republica Moldova, promovarea accesului la

informații, lobby-zarea intereselor bibliotecii și ale utilizatorilor de informații la nivel de stat.

Aceasta conferință a devenit, astfel, o primă etapă a procesului de armonizare și eficientizare a legislației privind copyright-ul în Republica Moldova.

Cîteva considerații privind problema în discuție

Aplicarea copyright-ului în mod tradițional permite menținerea echilibrului între interesele autorilor și ale altor persoane cu drept de autor, care dețin controlul asupra operelor și utilizării lor, pe de o parte, și comunitățile interesate în asigurarea fluxului informațional și dispersarea informației, pe de altă parte. Protecția dreptului de autor este foarte actuală, iar aria de aplicare a legii este dimensională și include fotografii, fonograme, filme, soft-uri și alte opere digitale. Drepturi exclusive de autor li se acordă și mediilor de informare (radio, TV, studiouri de imprimare, sisteme de comuniucare prin satelit). Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Moldovei este autoritatea care realizează protecția juridică a dreptului de autor și drepturilor conexe în conformitate cu legislația în vigoare.

Mult timp problema protecției dreptului de autor a fost dezbătută în felul următor: dreptul de autor nu există de dragul existenței în sine, ci mai mult pentru a servi societății. În Statele Unite, de exemplu, dreptul de autor a apărut pentru a promova dezvoltarea științei și artelor, în Marea Britanie - pentru a încuraja învățămîntul. Interesul societății ține de două obiective: motivare și stimulare pentru autori și încurajarea

diseminării informațiilor noi.

Noțiunea de *copyright* nu este sinonimă cu cea de *drept de autor*, cum s-ar putea crede și cum apare în unele traduceri în limba română. Potrivit accepțiunilor date de Universal Copyright Convention, *copyright* reprezintă dreptul exclusiv de a reproduce, publica și vinde conținutul și forma unei lucrări intelectuale; iar *drept de autor* totalitatea drepturilor morale și patrimoniale conferite creatorului unei lucrări intelectuale.

După obținerea independenței, Republica Moldova a adoptat Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, nr. 293 - XIII din 23.11.1994, precum și alte acte normative ce reglementează domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe. Odată cu intrarea în vigoare a acestor acte, s-a urmărit armonizarea legislației Republicii Moldova în corespundere cu standardele internaționale. Astfel, legislația privind dreptul de autor se află în dezvoltare permanentă, apar mereu modificări și rectificări. La moment, proiectul noii legi privind dreptul de autor și drepturile conexe este înaintat pentru adoptare.

Bibliotecile întotdeauna au jucat un rol important în menținerea echilibrului în domeniul legislativ cu privire la dreptul de autor. Aceste instituții utilizează colecțiile pe care le gestionează și le păstrează în conformitate cu Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, stipulate în compartimentul despre biblioteci. Doar bibliotecile păstrează majoritatea operelor cu drept de autor care, fie că și-au pierdut actualitatea înainte de expirarea termenului prevăzut de

lege, fie că ele constituie patrimoniul național și oferă acces la aceste documente, respectând limitele și excepțiile prevăzute de lege.

Odată cu apariția tehnologiilor moderne de comunicare, apar noi metode de organizare, păstrare, transmitere și acces la informație. Însă dacă dreptul de autor ar bloca accesul la informația digitală, atunci ar apărea problema limitării accesului pentru cei care nu pot să plătească și, astfel, acest fapt ar contraveni legii privind accesul la informație. IFLA declară principiul potrivit căruia accesul la informații este unul din drepturile fundamentale ale omului. Accesul efectiv la informații este condiționat de funcționarea rețelelor naționale și internaționale de biblioteci și serviciilor de informare. În ultimul timp acestea au valorificat tot mai multe tehnici legate de infrastructura informațională digitală care își găsește aplicare în domenii tot mai largi ca educația, comerțul, afacerile bancare etc.

Tehnologia informațională digitală a generat numeroase conflicte legate de nerespectarea *copyright*-ului, conflicte în care au fost implicate și bibliotecile. Prin natura lor, bibliotecile se află foarte aproape de interesele consumatorilor de informații. Ele sînt, totodată, obligate să respecte *copyright*-ul, chiar dacă rolul lor principal este să dirijeze fluxul informațional spre toate sectoarele comunității. Bibliotecile devin astfel catalizatorul procesului informațional comunitar, dar și inițiatorul, cultivatorul beneficiarilor în materie de *copy-*

right-ul și al utilizării documentelor protejate de legea dreptului de autor.

Actualmente, sînt în vigoare două convenții internaționale privind proprietatea intelectuală: Convenția de la Berna, referitoare la protecția operelor literare și artistice și Convenția de la Geneva sau Convenția Universală asupra Dreptului de Autor. IFLA propune ca în legislațiile naționale de *copyright*, excepțiile și limitările stipulate de Convenția de la Berna și de alte convenții similare trebuie revizuite în sensul unui tratament egal al informației electronice și al informației tipărite. Astfel, utilizatorul bibliotecii ar trebui să aibă dreptul să citească, să asculte sau să vadă documentele în format digital, stocate pe suporturi sau baze existente în bibliotecă sau aflate la distanță, fără ca să achite taxe. De asemenea, ar trebui ca utilizatorul să aibă dreptul să copieze sau să-i fie copiate de către bibliotecar fragmente de lucrări în format digital, apărute de *copyright* pentru nevoile sale de studiu, cercetare sau scopuri didactice. IFLA consideră că bibliotecarii nu încalcă *copyright*-ul cînd realizează copii de pe lucrările digitale și le stochează temporar în cadrul serviciului de documente electronice sau multimedia.

Sub presiunea statelor membre, Comunitatea Europeană a acționat în două direcții: pe de o parte a procedat la extinderea duratei *copyright*-ului, iar, pe de altă parte, a propus armonizarea și uniformizarea legislațiilor naționale privind *copyright*-ul. IFLA consideră că este de dorit ca toate statele - comunitare sau

necomunitare - să accepte excepții de la legea *copyright*-ului, fiind permise, în consecință, utilizări individuale și în scopuri didactice ale lucrărilor protejate de *copyright* în cadrul bibliotecilor, fără să fie necesară achitarea vreunei taxe de copiere.

Legislația în vigoare privind dreptul de autor și statutul bibliotecilor nu constituie un spațiu legal comun care ar clarifica relațiile dintre autori, editori și biblioteci ca producători de informație în format electronic, furnizori și utilizatori. Deci apare necesitatea colaborării dintre AGEPI și biblioteci în vederea elaborării unor acte comune privind coordonarea activității tuturor subiecților pieței informaționale.

La etapa actuală este necesară armonizarea legislației în domeniul informațional și biblioteconomic cu codurile civil, penal și cu legile privind proprietatea intelectuală a Republicii Moldova și cu legislația internațională. Aceasta presupune realizarea următoarelor obiective:

1. Garantarea accesului tuturor utilizatorilor bibliotecilor la documentele cu drept de autor pentru informare, citire și copiere, în scopuri personale, instructive și didactico - științifice.
2. Legislația trebuie să permită dreptul de a modifica documentele cu drept de autor din format tradițional în format electronic pentru păstrarea și protecția informației.
3. Legislația trebuie să cuprindă aspectele juridice ale păstrării suporturilor de informație (CD, DVD).
4. Stipularea în legea privind dreptul de autor a unor acțiuni concrete pentru instituțiile intermediare, în cazurile cînd respectarea dreptului de autor

este aproape imposibilă.

Noua paradigmă a bibliotecilor constituie stimularea elaborării concepției proprietății intelectuale în baza experienței acumulate în mediul informațional instabil. Biblioteca este instituția destinată să medieze relațiile dintre societate și deținătorii de proprietate intelectuală. Biblioteca, prin diversificarea funcțiilor sale ca instituție publică, urmărește respectarea drepturilor nu numai ale producătorilor de informații, ci și ale utilizatorilor de informații. Instituțiile info - documentare nu doresc să ajungă în situația, când controlul total al accesului la informație să țină de competența unui număr mic de organizații. Nimeni nu neagă drepturile autorilor la o remunerare meritată, dar, totodată, limitele și excepțiile prevăzute de lege trebuie să asigure și societății rambursarea investițiilor făcute pentru educare și cercetare. Doar în acest mod este posibil echilibrul de interese dintre biblioteci și dreptul de autor.

Stenograma conferinței.

Reprezentantul administrației ASEM, doctorul habilitat în economie **Ala Cotelnic**, *prim-prorector pentru activitate didactică*, a menționat în intervenția sa importanța problemelor accesului la informație, precum și rolul bibliotecilor în asigurarea acestui drept. Ala Cotelnic a menționat că pentru ASEM tematica conferinței este importantă și din perspectiva implementării învățământului la distanță.

Lucrările simpozionului au fost deschise de către **Stuart Hamilton**, reprezentantul IFLA, care ne-a informat că reprezintă 1500 membri ai IFLA, care,

la rândul lor, apară interesul al 650000 de bibliotecari din toată lumea. Domnia sa a menționat că astăzi bibliotecile se află în perioada tranziției de la biblioteca tradițională la cea digitală. Bibliotecarii sînt chemați să asigure raporturile dintre autor și utilizator, care au și un caracter comercial, precum și exercitarea drepturilor și ocrotirea interesele legitime ale cetățenilor, consumatorilor de informație. Stuart Hamilton a subliniat că biblioteca devine un garant al securității informației, iar bibliotecarul devine un om de încredere, misiunea lui fiind protecția drepturilor omului. Însă pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin, bibliotecarii trebuie să dea dovadă de competență și responsabilitate.

Fred von Lohmann, *reprezentantul Electronic Frontier Foundation SUA*, care promovează drepturile de autor în format digital, în comunicarea sa „Imperiul de expansiune al Copyright-ului: DRM, Licențe, și privatizarea informației publice” a expus pe larg experiența țării sale în acest domeniu. Faptul că în SUA activează o asemenea organizație nonguvernamentală constituie meritul întregii societăți care-i apreciază la justa valoare aportul, autorizînd-o să îndeplinească un serviciu de interes public. Fred von Lohmann a vorbit despre experiența Companiei Google în digitalizarea informației, menționînd că aceasta este o chemare a timpului. Între Compania Google și marele biblioteci universitare americane a fost semnat un acord de scanare

a cărților. Important este că bibliotecile care au semnat acest acord au acces la cărțile scanate și menținute în posesie de biblioteca Google. După ce scanează publicația, compania o restituie bibliotecii mai adăugînd și un exemplar în format digital. Google a cîștigat dreptul la multiplicare de la autori și deținători de drepturi copyright. În Google volumul scanat este însoțit de un index care fixează localizarea ei. Beneficiind de această modalitate, bibliotecile și-au îmbunătățit substanțial fondurile. Important este că Google.com devine proprietatea marilor biblioteci universitare. Astăzi, compania Google este dispusă să scaneze cărți și în alte țări. Bibliotecilor participante la acest acord li se creează „undă verde” în era digitală. Tot în cadrul acestui acord, bibliotecile verifică minuțios drepturile autorilor, punînd în aplicare legislația de copyright. În prezent Google are un proiect pentru crearea unei baze de date „*Enciclopedia despre viață*”, care va rezervată o pagină ce va conține informații despre fiecare specie de pe planetă. Utilizatorii vor putea forma singuri baze de date, introducînd informația deținută despre o specie sau alta. Google va colabora direct cu utilizatorul care va deține această bază de date.

Fred von Lohmann a încercat să enumere avantajele erei digitale pentru autori:

- dacă autorul dorește să scoată cartea din uzul digital, o face foarte simplu, cartea nu poate fi accesată de utilizatori;
- autorul poate verifica frecvența solicitării cărții,

odată ce utilizatorul se înregistrează automat în sistem și își poate expune părerea despre carte.

Problema majoră pentru Google este că, pînă astăzi, compania deține numai un terminal ceea ce nemulțumește bibliotecile, or, dacă un utilizator a accesat un titlu de carte, altă bibliotecă n-o poate accesa în același timp. **În era digitală cartea nu se mai cumpără, se cumpără dreptul de a accesa cartea.** Compania Google este responsabilă de volumul de informație care-l deține și de posibilitățile tehnice care trebuie să fie actualizate permanent.

Harald von Hielmcrone, *Universitatea din Aarhus, Danemarca*, a remarcat importanța conferinței în condițiile cînd Internetul stabilește anumite standarde. Vorbitorul a invitat asistența sa să gîndească la întrebarea – sînt prergătite bibliotecile să participe la această „*competiție culturală*”? Danemarca are o problemă vizavi de informația din Internet, problemă care poate deveni aceeași pentru țările mici. Internetul, cum se știe, stochează informația în engleză și utilizatorii danezi accesează numai în această limbă. Astfel, studenții pierd interesul de a mai studia literatura în limba daneză. De unde și întrebarea: „*ce nu mai există în format digital, nu mai există?*” Noi sîntem obligați să promovăm limba, cultura, tradițiile naționale. Toate acestea trebuie să existe și în format electronic, ca să nu ieșim din cursă, acesta fiind și un deziderat al civilizației contemporane. Bibliotecarii sînt cei mai în drept să găsească un echilibru în această situație, între site-urile anglofone și cele naționale, respectînd drepturile utilizatorilor la informație. Harald von Hielmcrone a

menționat că într-o bibliotecă digitală trebuie schimbată politica de achiziții. Valoarea unei biblioteci a fost și rămîne a fi probată prin calitatea colecțiilor disponibile utilizatorilor.

Într-o bibliotecă digitală împrumutul rămîne un punct de reper al utilității. Bibliotecile publice din Danemarca au avantajul de a accesa gratuit cartea din biblioteca digitală, acest drept fiind acoperit financiar de stat. Însă și în Danemarca, potrivit legislației Copyright, nu orice carte poate fi accesată. Numai autorul este în drept exclusiv să decidă dacă lucrarea sa devine sau nu un bun public. Tot lui îi aparține dreptul de a retrage cartea din circuitul informațional. Bibliotecile tradiționale au o vîrstă aproximativ de 500 ani. În ele au fost adunate și păstrate mii și milioane de ediții. Bibliotecarii păstrează această comoară culturală, creînd, totodată, premise de transmitere a ei generațiilor viitoare. Danemarca este în fața dilemei – cum poate fi păstrată o carte în format digital, dacă autorul dorește s-o retragă sau cînd distrugerea unei cărți poate duce la încălcarea dreptului la informație. Pentru o bibliotecă digitală o mare importanță o au „lucrările orfane” sau, altfel spus, cărțile autorii cărora n-au fost identificați. În acest caz, utilizatorul trebuie să dețină o licență obligatorie pentru acest tip de lucrări. Toate publicațiile în format digital trebuie să se bucure de măsuri de securitate înaltă. Putem admite faptul că autorul operei, să nu mai manifeste interes pentru această publicație și este necesar ca acest amendament să fie stipulat în legislație.

Publicațiile în format digital au multe avantaje. Pentru biblioteci, ar

fi avantajos ca editorii să fie obligați prin lege să transmită cartea în format electronic bibliotecilor. Aceasta va simplifica multe formalități ce țin de procesul achiziției de publicații în biblioteci.

Danemarca a încercat să colecteze tot ce este în Internet în domeniul respectiv, selectînd informația de pe 80 de site-uri. Au urmat negocierile cu providerii de Internet care să permită accesarea acestei informații. A fost un lucru enorm și dificil. În momentul cînd s-a aflat că Internetul are și acces la arhive, a devenit foarte important pentru cercetători ca să utilizeze informații ce se conțin în fondurile arhivelor electronice de la distanță.

Comunitatea europeană popularizează principiul - „persoana are dreptul să fie uitată, dacă a greșit în trecut”. Acest principiu nu este, deocamdată, încălcat. În fața bibliotecii digitale daneze stă problema reînnoirii (o dată la 3/6 ani) a suporturilor tehnice pe care se păstrează informația. Astfel, sînt elaborate în permanență strategii și programe de securitate a fondurilor digitale. O altă problemă care preocupă editorii și autorii - cartea tradițională poate fi împrumutată de la bibliotecă gratis, pe cînd în format digital, cartea poate fi accesată numai în proporție de 20 la sută.

Oleksiy Stolyarenko, Ucraina, Kiev, Firma Internațională Baker & McKenzie – CIS, Limited, în comunicare „Schimbări în legislația privind copyright-ul în țările post-independente: experiența Ucrainei” a vorbit despre realizările Ucrainei privind modificările

limitărilor și excepțiilor în legislația națională.

Teresa Hackett, *Director Programului eIFL-IP*, a vorbit publicului despre specificul organizației pe care o reprezintă. Ea a menționat ca bibliotecarii trebuie să cunoască legislația privind *copyright*-ul, care devine treptat una internațională prin conținutul și modul de aplicare. Uniunea Europeană are o mare competență cu privire la dreptul de autor și aceasta devine o componentă a politicii europene.

Legislația *copyright* cuprinde 3 niveluri: Tratatul internațional; Dreptul european; Legea națională. UE are 5 directive în politica privind dreptul de autor: dreptul de împrumut și arendă; termenul de protecție; directiva bazelor de date; respectarea *copyright*-ului în societatea informațională; directiva privind respectarea drepturilor intelectuale.

Atunci când o directivă intră în vigoare, fiecare stat, membru UE, este obligat să pună în acțiune această directivă. Legislația cu privire la dreptul de autor se extinde peste granițele UE. Toate țările care au relații cu UE semnează sau se conformează la standardele internaționale.

Substanța celor 5 directive internaționale se conține în legea națională a țării, acesta este un principiu de subordonare în ierarhia legislației. Legea națională nu poate intra în contradicție cu cea internațională. Însă pentru biblioteci pot fi oferite opțiuni și apare posibilitatea negocierii în favoarea utilizatoru-

lui. În esență, legislația *copyright* are menirea să reprezinte interesele nu numai ale autorilor, ci și ale consumatorilor. Bibliotecarii devin avocații celor interesați și trebuie să-și aducă aportul la negocierile cu agențiile naționale de drept de autor.

Ion Țigănaș, *director adjunct al departamentului „Drept de autor și drepturi conexe”, AGEPI*, a menționat în comunicarea „*Copyright în Moldova: schimbări recente*” că legea națională privind *Copyright*-ul se sprijină pe trei piloni: crearea dreptului de autor; valorificarea dreptului de autor; protejarea dreptului de autor.

Autorul comunicării a informat publicul că noul proiect al legii *Copyright* în Moldova conține o noțiune nouă – „*copie privată*”. Această copie va fi posibilă de făcut fără permisiunea și remunerarea autorului cu următoarele condiții: a). copia este făcută de o persoană fizică; b). poartă interes personal, de studiu, cercetare etc.; c). nu va fi comercializată.

Pentru biblioteci și arhive va fi posibilă reproducerea retrografică a operei scrise sau grafică prin metoda copierii. Rămâne discutabilă posibilitatea exploatării operei, problemă care revine competenței de judecată.

Legea stabilește pentru biblioteci această excepție, cu condiția păstrării numelui autorului și sursei de unde a fost împrumutată această operă.

Kenneth Crews, *director Copyright Advisory Office, Universitatea din Columbia, SUA*, a vut o comunicare intitulată: „*Excepții în Copyright și bibliotecile: tendințe, excepții și idei*”, discurs care s-a dovedit a fi unul de referință în cadrul discuțiilor conferinței. La solici-

tarea WIPO, Kenneth Crews a elaborat studiul „*Excepții și limitări pentru biblioteci*”, studiul fiind prezentat la cea de a 17-a sesiune a acestei organizații. Raportorul a menționat câteva excepții statutare pentru copiere și anume în dependență de finalitate: de cercetare; de educație; de menținere sau păstrare a materialului.

Aproximativ toate țările UE au un statut special pentru biblioteci - acest statut permite bibliotecii de a face copii. Excepțiile sînt diferite - de la țară la țară. Excepțiile îmbracă forma nu numai de drepturi, dar și de interdicții, cum ar fi, de exemplu, cele care interzic copierea unor anumite documente. Important este ca bibliotecile să utilizeze constructiv aceste excepții. Numărul copiilor depinde, și de scopuri. În acest context, bibliotecarul trebuie să discute și să negocieze cu utilizatorul. Excepțiile ne relatează despre valorile sociale și economice, care diferă de la o țară la alta, întotdeauna existînd șansa

ca noi să avem valorile noastre comune.

Luis Villaroel, avocat, consilier pentru Relații Internaționale, Universitatea din Santiago, Chile, a menționat în comunicarea „*Provocări și opțiuni pentru bibliotecari în perspectiva țărilor în curs de dezvoltare*” că astăzi cunoștințele au devenit bunuri. Domnia sa a făcut o analiză a prevederilor conferințelor de la Berna și de la Roma, unde se dă o apreciere mai largă a excepțiilor. Neaplicarea excepțiilor într-o țară nu înseamnă lipsa legii, ci incapacitatea de aplicare a ei, or, pînă astăzi nu există o interpretare clară a excepțiilor și a standardelor lor. De aceea, este nevoie de un schimb de experiență, mai ales între țările în curs de dezvoltare. Luis Villaroel a menționat că o caracteristică negativă a societății civile constă în faptul că ea participă pasiv la rezolvarea unor probleme de interes public.

Impresii, comentarii...

Silvia Ghinculov, dr. în economie, director al Bibliotecii științifice a Academiei de Studii Economice din Moldova, Președinte al Consorțiului eIFL Direct Moldova. Tematica acestui for internațional s-a axat pe problemele accesului la informație în mediul electronic din perspectiva dreptului de autor și oferirea soluțiilor ce țin de menținerea echi-librului în domeniul legislativ cu referire la dreptul de autor și biblioteci. Considerăm extrem de importantă participarea la această manifestare a experților din străinătate, specialiștilor din biblioteci, edituri, ministere, AGEPI și organizații nonguvernamentale și, sîntem convinși, va stimula obținerea unor experiențe noi privind aspectele juridice ale accesului la informație, precum și oferirea unor sugestii ce țin de respectarea drepturilor de autor în mediul electronic.

Kenny Crews, director Copyright Advisory Office, Universitatea din Columbia, SUA. Permiteți-mi să vă exprim gratitudinea mea. A fost o vizită importantă în Moldova și am vrea să continuăm colaborarea noastră. Vă mulțumesc tuturor pentru un lucru splendid, pentru invitația la această conferință importantă și pentru o vizită agreabilă la Chișinău. Am fost fericit să împart impresiile despre orașul vostru frumos, oameni prietenoși, mâncare minunată, precum și problemele dreptului de autor. Sper să ne revedem în curînd.

Andrew Cranfield, Director EBLIDA, Haga, Olanda. Aș dori să vă mulțumesc în numele EBLIDA tuturor pentru contribuțiile dumneavoastră superbe, pentru posibilitatea de a participa la această întrunire – din cînd în cînd treci printr-un mare feedback de la conferință – și cu siguranță că a fost cazul ca ea să aibă loc anume aici, în Republica Moldova. Sper să ne mai întîlnim. Cele mai bune urări pentru dumneavoastră.

Stuart Hamilton, Senior Policy Advisor, IFLA, Haga, Olanda. Am sentimentul că am participat la un mare eveniment în R. Moldova, iar prezentările colegilor mei au fost excepționale. Am făcut un film despre acest forum și sper că îndemnul dumneavoastră la colaborare va interesa colegii din întreaga lume. Sperăm să ne revedem. Noroc!

Teresa Hackett, Director Programului eIFL-IP, Roma, Italia. Dragi prieteni, vă mulțumim pentru prezentările dumneavoastră și, de asemenea, pentru colaborare la conferința din Chișinău. Invitația lansată de AGEPI privind comentariile și sugestiile la proiectul de lege este un mare rezultat pentru început. Vom lucra și în continuare cu colegii noștri din Moldova la schițarea unui proiect care va circula și la care sînteți cei mai bineveniți în a-l comenta. Să vedem dacă putem face o îmbunătățire pentru Republica Moldova. Cele mai sincere urări pentru toată lumea.

Harald von Hiemcrone, Șef de cercetare de la Universitatea de Stat din Aarhus, Danemarca. Dragi prieteni, vă mulțumesc, de asemenea, pen-

tru o conferință interesantă și pentru ospitalitatea gazdelor. Probabil n-aș fi văzut Chișinăul, dacă n-ar fi fost această ocazie. Vă mulțumesc pentru această oportunitate. Sincere urări tuturor.

Fred von Lohmann, Avocat superior în Fundația Frontiera Electronica (EFF), specializată în proprietate intelectuală, Stanford Law School, SUA. Vreau să mulțumesc participanților la conferință, în special organizatorilor, și mulțumesc pentru frumoasă gazdă și ospitalitate la Academia de Studii Economice din Moldova.

Luis Villarroel, Avocat, consilier pentru Relații Internaționale în exercițiu al Ministerului Educației din Chile, Universitatea din Santiago, Chile. Confirm cu toată plinătatea cele spuse de colegii mei. Aș dori, de asemenea, să mulțumesc organizatorilor și echipei care a organizat și dirijat această întrunire. Conferința a fost foarte utilă, interesantă, ne-a plăcut și, sînt sigur, că este un început al unei noi afaceri a bibliotecarilor în politica națională și internațională. Mulțumesc tuturor. Toate cele bune.

Mariana Harjevschi, director Biblioteca Publică de Drept, coordonatorul Programului eIFL-IP Moldova. Necesitatea de a sensibiliza factorii de decizie și a mobiliza comunitatea bibliotecară vizînd importanța excepțiilor și limitărilor pentru biblioteci sunt prerogativa IFLA, EBLIDA și eIFL, inclusiv a WIPO (Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale) și EFF care s-a materializat prin organizarea acestei conferințe internaționale. Întrunirea a încercat să găsească un răspuns la o dilema cu care se confruntă bibliotecile nu doar din Republica Moldova, dar din întreaga lume - este instituția dreptului de autor un impediment sau un promotor al accesului la informație realizat prin intermediul bibliotecilor? Societatea informațională și cea a cunoașterii mobilizează bibliotecile să își orienteze eforturile spre dimensionarea la informație, dar totodată, constrînge deținătorii de drepturi de autor. Acest echilibru poate fi realizat prin acceptarea excepțiilor sau limitărilor care trebuiesc ajustate cu legislația națională armonizată cu cea europeană și internațională.